

Irodalom

1. *Jablokov, A. Sz.*: Az egészséges nyárfák nevelése és termesztése. Voszpitanie i razvedenie zdorovoj oszinü. 1949. — 2. *Schwerdtfeger F.*: Pappelkrankheiten und Schädlinge der Pappel. Das Pappeljahrbuch 1947. — 3. *Schwerdtfeger F.*: Pappelvorkommen und

Pappelkrankheiten im nordwestdeutschen Walde. Mitteilung des Deutschen Pappelvereines 1949. — 4. *Schwerdtfeger, F.*: Pappelkrankheiten und Pappelschutz. Sonderdruck aus: Das Pappelbuch 1951. — 5. *Sumilina, L. K.*: A nyár dugvánnyal való szaporítása. Agrobiológia, 1950.

Csemetekerti üzemtervek jelentősége új erdők telepítésével kapcsolatban

RIMLER LÁSZLÓ

A magyar gazdasági élet szocialista átrendezése során mindazon területeket, melyek akár fekvésüknél, akár minőségüknél fogva mezőgazdaságilag jól nem hasznosíthatók, egyre nagyobb mennyiségben bocsátja kormányzatunk beerdősítési célzattal az állami erdőgazdaságok rendelkezésére.

Igy a nagyüzemi mezőgazdaság rendszerébe — bármi oknál fogva — be nem illeszthető területek átvételével sok olyan területtel gyarapodnak az állami erdőgazdaságok, melyeken igen belterjes, magas színvonalú erdészeti kultúra építhető ki.

Ha párhuzamot vonunk a kapitalista idők és a mai szocialista erdőgazdasági irányzat között, akkor világosan láthatjuk a kettő között az éles különbséget. Míg a kapitalista társadalom idejében állandóan fogyott, ma az intenzív erdőtelepítések hatására az erdők területe rohamos növekedést mutat.

A nagyméretű erdőtelepítés igen komoly és felelősségteljes feladat elé állítja a magyar erdőgazdaság minden egyes dolgozóját.

Ma már a mezőgazdaságilag nem hasznosítható — természetüknél fogva gyengébb fahozamot adó területek — beerdősítésén, a kopárok megkötésén túlmenően aránylag jobb területek befásításával nagyobb és minőségében jobb fatömeget adó állományok létesítése a főcél.

»Legyen valamennyi új erdőtestünk a telepítések mintaképe, amelyen a tudomány és a gyakorlati felismerések közös, új barátját szántsa fel az eke« — olvasom az »Erdőgazdaság« hasábjain.

Mint ahogy a szocialista gazdálkodás alapja a tervszerű termelés, úgy a mintaszerű erdőtelepítés sem képzelhető el előre elkészített alapos tervezés nélkül.

Az új erdők telepítési terveinek elkészítése talajvizsgálattal kezdődik. A talaj kémiai és fizikai összetételének ismerete nélkül a legjobban megfelelő fafaj és elegyarány nem választható meg. Ezért elengedhetetlenül szükséges erdőtelepítési munkálatok beindításával talajterképek készítése. A helyes fafaj és elegyarány megválasztása meghatározza a szükséges csemetemennyiséget, azonban a legközeltekintőbben és legjobban megtervezett telepítés

sem hajtható végre, ha a felhasználandó csemete nem áll rendelkezésre.

Amint az erdőgazdálkodás minden vonalán már teljes tervszerűséggel dolgozunk, úgy magától értetődik, annak szükségessége, hogy az erdőgazdasági tevékenység első fázisa, a csemeték megteremtése is — az előre megtervezett kívánalmaknak megfelelően — több évre elkészített munkaterv, a *csemetekerti üzemterv* alapján történjék. De a világszerte pusztuló monokultúrák, az Alföldünk elkorcsosodott akácosai is óva intenek a tervszerűtlen csemeteneveléstől. A szakszerű gondossággal elkészített csemetekerti üzemterv alapja a reánk rótt hatalmas erdősítési feladatok helyes kivitelezésének. Megakadályozza a mult minden hibájának kezdetét, az ötletszerű erdősítést.

Bármily kiterjedésű is a csemetekert, a jövőben nagyságától független részletes vagy vázlatos terv nélkül nem üzemeltethető.

A megyei erdőgazdasági egyesületek erdőművelői a területileg illetékes erdőművelőkkel és üzemvezetőkkel megállapítják 5 évre előre — évi bontásban — a beerdősítendő területek csemeteszükségletét fajonként részletezve.

Igy megállapított és biztonsági tényezővel felemelt csemetemennyiségre épül fel a csemetekerti üzemterv.

Ez az üzemterv fogja biztosítani a megyén belül a *csemete önellátást*.

Önellátás esetében igen komoly mértékben emelkedik az elültetett csemeték megeredése és megmaradása. De aláhúzottan fontos ennek a kérdésnek a megoldása más szempontokból is. Önellátással biztosítható a legpontosabban a megfelelő minőségű csemetemennyiség. Vitathatatlannal továbbá a más tájegységekről hozott mag jobb akklimatizálódó képessége a kész csemetével szemben. A magbejűjtést ugyanis országosan kell megszervezni, mert annak maradéktalan biztosítása csakis így érhető el, bár figyelemmel kell lenni arra, hogy minden magot a természetes elfordulási vagy ahhoz hasonló éghajlati körzetben használjunk fel. Az önellátás kizárja az egyes távolabbi tájegységek közötti időjárásai különbségek következtében elkésve érkező csemeték miatt történő késedelmes erdősítést, amint az, különösen az idej tavaszi erdősítéseknél, igen szembetűnő volt

és az erdősítés eredményességét károsan fogja befolyásolni. A fásítás közelében történő csemetetermelés önköltségsökkentéssel is jár, mert a rövidebb távon való szállításhoz a csomagolás egyszerűbb és olcsóbb. A rövid távon történő szállítás előnyeként könyvelendő el a rövid ideig tartó szállítás, ami által csemetéink kisebb mértékben vannak kitéve minőségi romlásnak. De népgazdasági szempontból sem közömbös a rövidebb távú szállítás következtében más célra felszabaduló vasúti és tehergépkocsik száma.

Csemetekerti üzemterveink tehát úgy állítandók össze, hogy azok segítségével a megye — tájegység — önállósága már teljes egészében biztosítható legyen.

Az üzemtervi előírás van hivatva megoldani az eddigi csemete termelésünk egy további hiányosságát, a csemetekerti területek termőerejének fenntartását, illetve fokozását.

Szocialista gazdasági rendszerünk nemcsak módot ad a magyar erdőművelőknek az erdőterületek állományainak javítására, az erdősültségi százalékunk hatékony emelésére, hanem azt részünkre kötelezzen elő is írja. Kormányzatunk e nagyszerű elhatározása oly nagymennyiségű csemete termelését kívánja, amely mennyiség csak nagyüzemi kertekben termelhető meg. Át kell tehát térni mind ott, ahol nagytömegű csemetére van szükség és főleg lombcsemeték, gyökeres dugványok előállításáról van szó, a kisüzemi vándorkertekről az állandó nagyüzemi kertek művelésére. Állandó kertekben pedig a talaj termőerejének fenntartásáról, emeléséről trágyázással kell gondoskodni. A trágyázás rendszerességének biztosítása érdekében a táblákat forgókba kell beosztani. A forgók száma függ a szükséges talajjavítási munkák időszakos ismétlődésétől, a füves-heres vetések időtartamától. Minden nagyüzemi kertünk talaját vizsgáltassuk meg az ERTI-vel vagy a Talajjavító Vállalattal és kérjünk tőlük szakzerű trágyázási tervet.

A csemetekerti üzemterv harmadik és népgazdasági szempontjából igen jelentős célja a csemetenevelési költségek csökkentésének kérdése. Népi demokratikus kormányzatunk a szakember által soha nem remélt lehetőséget biztosít új erdők telepítésére és a rontott erdők megjavítására. Ezeknek a nagy anyagi lehetőségeknél a helyes kihasználása az erdőművelők feladata. Kötelességünk a termelési költségek minél alacsonyabbra való csökkentése. A termelési költségek csökkentésére pedig az utat az élenjáró szovjet gépesített csemetetermelés mutatja meg. Ezen felül becsljük meg a csemetetermelésben élenjáró újítóinkat, akiknek példája nyomán már ismerjük hazai viszonylatban mind a lomb, mind a tűlevelű csemeték nagyüzemi termelésének technikáját. Újítóink a magvetéstől a csemete-kiemelésig megmutatják az utat a gépesítés felé. Az elmúlt egy-két év mutatja, hogy a csemetenevelés önköltségsökkentése felé vezető úton jól indultunk el. Irányt kell venni a cse-

metetermelési költségek csökkentésére oly módon, hogy a csemete előállítási költsége a vetéstől a kiemelésig, illetve a csomagolásig fajtától és kortól függően, a maiaknál lényegesen alacsonyabb legyen. Ennek elérése érdekében a csemetekerti üzemtervben a vetéstől az ápoláson keresztül a kiemelési munkáig az alkalmazandó munkamódszer és a használandó munkagépek megtervezendők. Rendszeres önköltségsökkentés csakis úgy érhető el, ha csemetekertjeink munkáját 75—80%-ra gépesítjük.

A gépek használhatóságának érdekében az üzemtervnek részletesen ki kell térnie a csemetekerti táblarendszer beosztására. Főcélunk tekintendő, hogy a gépek egy irányban hosszú távon legyenek használhatók, hogy a fordulási holtjárat a legkisebbre csökkenjen.

Az üzemtervnek részletesen ki kell tűznie a kis táblák, ágyások szerinti művelési rendszer átállítását a nagytáblás rendszerre. Az átállítás — függően a csemete fajtától és korától — 1—2 évig is elhúzódhat.

A fentiekben leírtak alapján az első ilyen tervezésünk évét májusában indult meg Fejér megyében.

Fejér megyében kb. 3000 ha terület beerdősítését 3 évre irányozzuk elő.

Ezen terület beerdősítéséhez szükséges csemeték nagy részét a 66,5 ha területű belső-bárándi kert fogja termelni.

Az évente beerdősítendő terület 960 ha.

Ha-ként 18.000 drb lomb, vagy 10.000 drb fenyőcsemete elültetését terveztük meg. Nemes nyárakból 3×4-es hálózatban ha-ként 1200 drb-ot ültetünk.

A telepítendő fajfajok százalékos elosztása az alábbi:

15% erdei fenyő, 25% feketefenyő, 35% tölgy, 10% nyár, 5% juhar, 2% kőris, 8% hárs.

Tehát a 960 ha beerdősítésére az alábbi csemetékről kell évente az 1952/53—1953/54. és 1954/55. erdősítési idényekben gondoskodni:

1. 144 ha erdeifenyő á/ha 10.000 db 2 éves 1440 ezer db.,
2. 240 ha feketefenyő á/ha 10.000 db 2 éves 2400 ezer db.
3. 192 ha kocsányos tölgy á/ha 18.000 db 1 éves 3456 ezer db.
4. 48 ha vöröstölgy 18.000 db 1 éves 864 ezer darab.
5. 96 ha csertölgy makkvetéssel.
6. 48 ha korai juhar á/ha 18.000 db 1 éves 864 ezer db.
7. 19 ha magaskőris á/ha 18.000 db 1 éves 342 ezer db.
8. 77 ha kislevelűhárs á/ha 18.000 db 1 éves 1386 ezer db.
9. 96 ha nemesnyár á/ha 1200 db 1152 ezer db. Összesen 960 ha 11.904 ezer darab.

A csemetekerti termelési tervek szerint a szükséges csemeték közül az erdei-, feketefenyő és nemesnyár a bárándi csemetekertben nem termelhető meg, ezeket a mohai, petre-ceseri és vajtai csemetekert fogja nevelni.